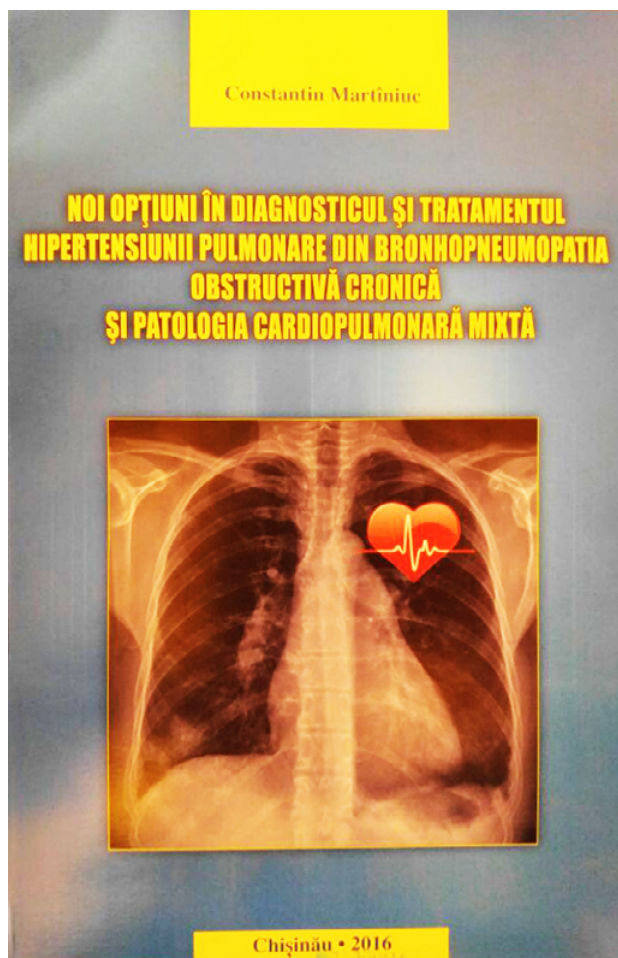

RECENZIA MONOGRAFIEI "ASPECTE ACTUALE DIAGNOSTICULUI PRECOCE ȘI TRATAMENTULUI HIPERTENSIUNII PULMONARE ÎN BRONHOPNEUMOPATIA OBSTRUCTIVĂ CRONICĂ ȘI PATOLOGIA MIXTĂ CARDIO-PULMONARĂ"

AUTOR: CONSTANTIN MARTÎNIUC

Monografia recenzată abordează o tematică actuală, importantă, dar și dificilă. Hipertensiunea pulmonară și cordul pulmonar cronic sunt unele din cele mai principale cauze ale invalidității precoce și mortalității pacienților cu bronhopneumopatie obstructivă cronică (BPOC). Pronosticul vital al pacienților cu BPOC devine nefavorabil la stabilizarea hipertensiunii pulmonare și dezvoltarea insuficienței cardiace. Atitudinea față de hipertensiunea pulmonară în BPOC este foarte diferită și contradictorie. Există opinia că hipertensiunea pulmonară (HP) este un mecanism de compensare la pacienții cu afecțiuni bronho-pulmonare. Examenul morfologic la pacienții cu HP foarte frecvent depistează hipertrofie pronunțată a tunicilor medii și interne ale arterelor pulmonare mici, care posibil apar în urma vasoconstricției. Până în prezent nu este dovedit, este spasmul arteriilor pulmonare cauza primară a maladiei sau apare în urma progresării ei. În pofida acestui fapt, în prezent, vasoconstricția se consideră

una din cele mai importante verigi patogenice a hipertensiunii pulmonare. Iată de ce la momentul curent nu există opinie unică despre necesitatea și metodele de tratament a hipertensiunii pulmonare în BPOC. Până în prezent nu este stabilit, există necesitatea de a efectua diagnosticarea dirijată a hipertensiunii pulmonare la toți pacienții cu BPOC și de a indica terapia, îndreptată la tratamentul anume HP, sau de prelungit terapia tradițională până la dezvoltarea cordului pulmonar. Recent a fost confirmată valoarea pronostică semnificativă a prezenței hipertensiunii pulmonare și disfuncției ventriculului drept în privința supraviețuirii la BPOC. Studiarea rolului sistemului renin-angiotensin-aldosteron (SRAA) în apariția și progresarea HP reprezintă un interes deosebit. În terapia hipertensiunii arteriale sistemice este cunoscut pe larg rolul inhibitorilor EC (IEC) (inhibitorilor enzimei de conversie) - preparatelor ce blochează SRAA la etapa conversiei angiotenzinei I într-un vasoconstrictor de forță angiotenzină II. În același moment este

cu mult mai puțin studiată perspectiva blocării farmacologice a SRAA vascular în cazul hipertensiunii pulmonare. Este foarte important că, nu atât de important este efectul vasodilatator a IEC, cât posibilitatea activității lor umorale.

La pacienții cu BPOC stresul hemodinamic sau hipoxia duc la alterarea endoteliului vaselor pulmonare mici și medii și, ca urmare, la micșorarea eliminării factorului endotelial - dependent de relaxare (EDFR); ulterior se petrece micșorarea vasodilatării, cauzate de EDFR paralel cu creșterea rezistenței vaselor pulmonare. Disfuncția endotelială (DE) în vasele pulmonare mici și medii se depistează atât în stadia terminală a BPOC, cât și la etapele incipiente ale maladiei. Necesitatea estimării funcției endoteliale la pacienți cu BPOC, utilizând metodele moderne, este legată cu faptul că severitatea DE poate influența gradul de severitate a tabloului clinic al maladiei, dezvoltarea precoce a insuficienței respiratorii și cardiace și, sigur, asupra supraviețuirii pacienților cu HP.

Actualitatea problemei constă și în faptul, că, în pofida anumitor succese obținute în domeniul corecției medicamentoase a complicațiilor cardio-vasculare în BPOC, metodele contemporane a tratamentului insuficient asigură acțiunea complexă asupra verigilor principale a dezvoltării HP și formării cardiomiopatiei pulmonare. În legătură cu aceasta rezultatele terapiei (inclusiv și de lungă durată) rămân nesatisfăcătoare.

Monografia este structurată în stil clasic și conține toate compartimentele necesare: introducere, 7 capitole (printre ele primul - revista literaturii), încheiere, concluzii și recomandări practice. Textul este expus pe 131 pagini, conține bibliografia (220 surse de literatură) și 42 tabele și 7 diagrame.

Într-un limbaj profesional și analitic sunt descrise actualitatea temei și gradul de studiere a acesteia, scopul și obiectivele propuse, semnificația teoretică și valoarea aplicativă a lucrării. Conținutul monografiei este în concordanță cu scopul și reflectă obiectivele care corespund scopului trasat.

În „Introducere” se argumentează alegerea temei, actualitatea cercetării, se caracterizează gradul de rezolvare a problemelor în cauză, se formulează scopul și sarcinile cercetării, sunt descrise noutatea teoretică și practica lucrării. Autorul are dreptate scriind că „actualitatea direcției studiului este determinată prin faptul că știința contemporană nu dispune de date reale statistice despre răspândirea hipertensiunii pulmonare la bolnavii cu BPOC (care se adresează după asistență medicală specializată). Lipsesc și date despre caracteristica clinico-patogenetică a hipertensiunii pulmonare și posibilitățile de optimizare a tratamentului cu vasodilatatoare, cu scopul ameliorării funcției endoteliale și reducerea presiunii în artera pulmonară”.

Scopul cercetării este definit ca „A studia caracteristica și a optimiza tratamentul clinico-patogenetic al hipertensiunii pulmonare la bolnavii cu bronhopneumopatie obstructivă cronică”.

În Capitolul „Patogenia, diagnosticul și tratamentul hipertensiunii pulmonare în bronhopneumopatia obstructivă cronică și afecțiunile mixte cardio-pulmonare” sunt elucidate cele mai importante momente ale dezvoltării și progresării hipertensiunii pulmonare la pacienții cu BPOC. Sunt prezentate datele științifice contemporane ce țin de diagnosticul precoce și tratamentul HP la BPOC și patologia mixtă cardio-pulmonară.

În capitolul „Diagnosticul hipertensiunii pulmonare la pacienți cu bronhopneumopatie obstructivă cronică” sunt formulate 5 sarcini principale, rezolvarea cărora cu succes

permite de a atinge scopul anunțat și condiționează noutatea și valoarea aplicativă a lucrării:

1. Determinarea răspândirii hipertensiunii pulmonare în rândul pacienților cu BPOC, examinați într-o instituție specializată;

2. Studiarea exprimării hipertensiunii pulmonare în funcție de fenotipul și stadiile evolutive ale BPOC;

3. Evaluarea manifestărilor clinice ale hipertensiunii pulmonare în funcție de fenotipul și stadiile evolutive ale BPOC;

4. Studiarea corelației între indicii funcționali respiratorii, capacitatea de difuzie și valoarea presiunii medii în artera pulmonară în BPOC;

5. Argumentarea științifică a utilizării și aprecierea eficacității Valsartanului și Nebivololului în tratamentul hipertensiunii pulmonare la pacienții cu BPOC.

Pentru realizarea sarcinilor studiului au fost cercetați 156 pacienți cu BPOC, care s-au tratat în clinica IMSP Institutul de Ftiziopneumologie “Chiril Draganiuc”, ce este destul de suficient pentru realizarea sarcinilor puse; examenul obligatoriu s-a efectuat la nivelul contemporan și a inclus examenul complex clinico-instrumental, inclusiv spirometria, fibrobronhoscopia, studiul parametrilor hemodinamicii centrale și celei pulmonare, cu aplicarea Ecocardiografiei cu Doppler, Duplex ultrasonor (investigația funcției endoteliale), cicloergometriei (pentru estimarea toleranței la efort fizic) pentru toți pacienții incluși în studiu.

Capitolele III, IV și V sunt consacrate tratamentului medicamentos (cu inhibitorii enzimici de conversie a angiotensinei II: Moexipril, Fosinopril și Enalapril; antagoniștii receptorilor de angiotensină II (Nortivan); beta-adrenoblocantele selective (Nebivolol); prostaglandina E2 (Vasoprostan) și inhibitorii fosfodiesterazei (Sildenafil)) a hipertensiunii pulmonare la pacienții cu BPOC și afecțiuni mixte cardio-pulmonare. Studiul clinic este efectuat argumentat, pe un număr suficient de pacienți (250) cu aplicarea metodelor moderne, cum ar fi Duplex ultrasonor de rezoluție înaltă, Ecocardiografia cu Doppler, bodipletismografie și fotopletismografie computerizată.

Rezultatele explorărilor clinice, instrumentale și de laborator, s-au introdus în baza de date computerizată, elaborată special pentru acumularea, păstrarea și prelucrarea statistică a rezultatelor obținute și adaptată scopului studiului dat. De menționat că numărul parametrilor studiați a fost destul de mare (350), prelucrarea statistică a rezultatelor a fost efectuată în mod computerizat, utilizând criteriile parametrice și neparametrice, iar la evaluarea rezultatelor au fost aplicați indicatorii medicinei bazate pe dovezi.

Monografia prezintă valoarea științifică: pentru prima dată în Republica Moldova au fost studiate răspândirea, particularitățile formării și manifestările clinice ale HP la pacienții cu BPOC, precum și relația HP cu severitatea hipoxemiei, disfuncției endoteliale, disfuncțiile ventilației pulmonare și capacității de difuzie a plămânilor, stadiile BPOC. În cercetare pentru prima dată vor fi utilizate metodele neinvazive contemporane pentru determinarea DE în BPOC și la afecțiunile mixte cardio-pulmonare pentru estimarea pronosticului vital și, ca urmare, îmbunătățirea supraviețuirii pacienților cu patologia dată.

Este de menționat și semnificația practică a lucrării. Examinarea complexă cu estimarea disfuncției endoteliale ne permite să concretizăm opiniile despre patogenia modificărilor structural-funcționale a cordului (îndeosebi a ventriculului drept) în BPOC, și este foarte importantă pentru ajustarea

tratamentului medicamentos adecvat. Rezultatele cercetărilor ne vor oferi posibilități noi pentru ridicarea eficacității măsurilor curative, orientate la prevenirea dezvoltării schimbărilor ireversibile a sistemului cardio-vascular în BPOC. Dinamica parametrilor transfer-factorului plămânilor în urma tratamentului cu IEC și altor vasodilatatoare este foarte importantă pentru determinarea pronosticului individual a pacientului și prevenirea apariției precoce a insuficienței ventriculare drepte.

Prin metoda de lucru adoptată, materialul clinic bogat, minuțiozitatea efectuării cercetărilor și expunerea materialului din aceasta monografie, rigurozitatea înregistrării și interpretării datelor obținute, Dl Constantin Martiniuc a dat dovadă de spirit de cercetător și suficientă experiență profesională. Datele științifice concentrate în lucrare reflectă un volum enorm de muncă și un efort sistematic, cunoștințe profunde și responsabilitate. Lucrarea este bine documentată. Rezultatele obținute sunt îmbinate cu datele literaturii de specialitate,

clar expuse, concludente. Concluziile rezultă logic din scopul lucrării și corespund esenței scopului și obiectivelor trasate. Monografia conține date de importanță teoretică și practică efectivă, marcând un nou pas în diagnosticul și tratamentul HP la pacienții cu BPOC.

Considerând maniera științifico-practică a monografiei, aceasta se califică ca una relevantă, cu aport cert pentru ftiziopneumologie și medicină internă. Monografia D-lui Constantin Martiniuc „Aspecte actuale a diagnosticului precoce și tratamentului hipertensiunii pulmonare în bronhopneumopatia obstructivă cronică și patologia mixtă cardio-pulmonară” este actuală, sistemică și asigură condițiile unei lucrări științifico-practice de valoare.

Recenzent – Valerii Djuostran, doctor habilitat în științe medicale, profesor cercetător, Șef laborator Limfologie Clinică, IMSP Institutul de Ftiziopneumologie „Ch.Draganiuc”